

Super 2[⚡] Li

Akıllı tahta uyumludur.

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRK ÇÜLÜK

ÇALIŞMA
DEFTERİ

DEFTERİMİZİ TANIYALIM

KAVRAMLARI TANIYORUM

İnkılap Bir devletin sahip olduğu, siyasi, sosyal, askeri alanlardaki kurumların devleti ehliye, makul ve ölçülü yöntemlerle köklü bir biçimde değiştirilerek yenileştirilmesi.	Meşrutiyet Osmanlı Devleti'nde 1876 Anayasası'yla başlayan ve 1918 Mondros Ateşkesi Anlaşması'na kadar süren, I. ve II. Meşrutiyet Dönemi adları ile anılan süre.	Kapitülasyon Bir devletin başka bir devlete tanıdığı her türlü ayrıcalık, imtiyaz.
Denge Siyaseti Osmanlı Devletinin daha fazla toprak kaybetmemek için Avrupalı devletlerle kurduğu ittifaklara verilen isimdir.	Anayasa Örgütlenmiş bir toplumda devletin yönetim biçimini belirten, vatandaşların hak ve ödevlerini düzenleyen yasa.	İhtilal Bir devletin siyasal, toplumsal ve ekonomik yapısını kökünden değiştirmek amacıyla girilen silahlı halk hareketi.
Garp Ocakları Osmanlı Devleti'nde Kuzey Afrika toprakları (Cezayir, Fas, Tunus, Mısır, Trablusgarp) için kullanılan ifade.	Kanun-ı Esasi Osmanlı Devleti'nde 1876 yılında yürürlüğe giren anayasa.	Mebus Milletvekili.
Sanayi Ham maddeleri işlenmiş duruma sokup değerlendirmeye, kullanılacak ürünler durumuna getirmeye yarayan bilgilerin, araçların ve yöntemlerin tümüdür.	Diyün-u Umumiye Osmanlı Devleti'nden alacaklı olan devletlerin Osmanlı gelir kaynaklarına el koymasına, genel borçlar idaresi.	Azınlık Bir ülkede, o ülkenin yurttaşı olmakla birlikte soyu, dili ve dini yönünden ülkenin sayıca baskın ögesi olan halktan az olan topluluk.
Dogmatik Düşünce Orta Çağ Avrupa'sına hakim olan din ve din adamlarının buyruklarının kesin doğru olarak kabul edildiği düşünce.	Aydınlanma Avrupa'da Rönesans'tan sonra gelen, akıl ve bilimin gelişip egemen olduğu yüzyıl.	Sömürgecilik Bir milletin sömürü temelinde dayanarak başka bir milleti siyasi ve ekonomik egemenliği altına alıp yayılmacı veya yayılmayı istemesi, yayılmacılık, yayılmacılık.

XX. Yüzyılın Başlarında Osmanlı Devleti

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

1 ÜNİTE

Kazanım: 1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

UYANAN AVRUPA VE TÖKENEN OSMANLI DEVLETİ

1. Uyanan Avrupa'dan Uyanan Avrupa'ya

BİLGİLENIYORUM

- **Coğrafi keşifler:** Avrupa'da sermaye birikiminin artmasında etkili oldu.
- **Rönesans:** Avrupa'da bilimsel gelişmelerin temelini attı.
- **Reform:** dinin etkisinde olmayan özgür bir araştırma ortamının oluşmasına katkı sağladı.
- **Fransız İhtilali:** tüm dünyada eşitlik, adalet, bağımsızlık ve milliyetçilik düşüncelerinin doğmasına ve yayılmasına ortam hazırladı.
- **Sanayi İnkılabı** ile sömürgecilik yarış hızlandı.

Defterde Kullanılan İkonlar ve Anlamları

BİLGİLENIYORUM

Öğrencilere kazandırılacak temel bilgiler ve konuyla ilgili tamamlayıcı bilgiler bu alanda verilmiştir.

UNUTMUYORUM

Önemli görülen ve konular arasında bağlantı sağlayan bilgiler bu alanda verilmiştir.

YORUMLUYORUM

Konu işlenişinde karşımıza çıkan metin, tablo, grafik ve benzeri bilgilerden yararlanarak ortaya konacak çıkarımlar bu alanda verilmiştir.

UYARIYORUM

Geçmiş yıllarda sınav sorusu olmuş bilgiler, öğrencilerin karıştırabileceği bilgiler ve benzerleri bu alanda verilmiştir.

KOLAYLAŞTIRIYORUM

Öğrencilere kazandırılacak temel bilgilerin kalıcı hale getirilmesi amacıyla kullanılan KODLAMALAR, ATASÖZLERİ ve DEYİMLER bu alanda verilmiştir.

1. ÜNİTE

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

XX. Yüzyılın Başlarında Osmanlı Devleti	9
Mustafa Kemal'in Doğumu, Ailesi ve Çocukluğu	21
Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Kişiler ve Olaylar	26
I. Dünya Savaşı'na Kadar Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı	28
Ünite Değerlendirme Testi	40
Çıkmış Sınav Soruları Testi	43

2. ÜNİTE

MİLLÎ UYANIŞ: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar

I. Dünya Savaşı	47
I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti	53
Mondros Ateşkes Antlaşması	74
Kuvayimilliyeye Hareketi	82
Millî Bilincin Uyandırılması: Geldikleri Gibi Giderler!	90
Misakımillî'den Büyük Millet Meclisine	108
Büyük Millet Meclisine Karşı Ayaklanmalar	118
Sevr Antlaşması	123
Ünite Değerlendirme Testi	128
Çıkmış Sınav Soruları Testi	130

3. ÜNİTE

MİLLÎ BİR DESTAN: Ya İstiklâl Ya Ölüm!

Millî Mücadele Dönemi (Doğu ve Güney Cepheleri)	135
Millî Mücadele Dönemi (Batı Cephesi)	142
Maarif Kongresi	154
Tekalif-i Milliye Emirleri	155
Ayağa Kalkan Millet	156
Lozan Barış Antlaşması	161
Sanatçıların ve Edebiyatçıların Gözüyle Millî Mücadele	166
Ünite Değerlendirme Testi	167
Çıkmış Sınav Soruları Testi	169

4. ÜNİTE

ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Atatürk İlkeleri	175
Siyasi Alanda İnkılap	188
Hukuk İnkılabı	195
Eğitim ve Kültür Alanında İnkılap	198
Toplumsal Alanda İnkılaplar	206
Ekonomi Alanında Gelişmeler	212
Sağlık Alanında Yapılan Çalışmalar	219
Cumhuriyetin Kazanımları ve Atatürk'ün Gösterdiği Hedefler	221
Atatürk İlke ve İnkılaplarını Oluşturan Temel Esaslar	224
Ünite Değerlendirme Testi	227
Çıkmış Sınav Soruları Testi	229

5. ÜNİTE

DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar	233
Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi	240
Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler	241
Ünite Değerlendirme Testi	244
Çıkmış Sınav Soruları Testi	246

6. ÜNİTE

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası	249
Atatürk Dönemi Türk Dış Politikasındaki Gelişmeler	251
Hatay'ın Anavatana Katılması	261
Ünite Değerlendirme Testi	264
Çıkmış Sınav Soruları Testi	267

7. ÜNİTE

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

Mustafa Kemal Atatürk'ün Ölümü	271
Atatürk'ün Eserleri	274
Atatürk ve II. Dünya Savaşı	276
II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri	281
Türkiye'de Çok Partili Siyasi Hayata Geçiş	284
Ünite Değerlendirme Testi	286

CEVAP ANAHTARI	290
----------------------	-----

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Neler Öğreneceğiz Neler

1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin XX. yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu
2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumunu
3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları
4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları öğreneceğiz.

KAVRAMLARI TANIYORUM

İnkılap

Bir devletin sahip olduğu, siyasi, sosyal, askeri alanlardaki kurumların devlet eliyle, makul ve ölçülü yöntemlerle köklü bir biçimde değiştirilerek yenileştirilmesi.

Meşrutiyet

Osmanlı Devleti'nde 1876 Anayasası'yla başlayan ve 1918 Mondros Ateşkes Anlaşması'na kadar süren, I. ve II. Meşrutiyet Dönemi adları ile anılan süre.

Kapitülasyon

Bir devletin başka bir devlete tanıdığı her türlü ayrıcalık, imtiyaz.

Denge Siyaseti

Osmanlı Devletinin daha fazla toprak kaybetmemek için Avrupalı devletlerle kurduğu ittifaklara verilen isimdir.

Anayasa

Örgütlenmiş bir toplumda devletin yönetim biçimini belirten, vatandaşların hak ve ödevlerini düzenleyen yasa.

İhtilal

Bir devletin siyasi, toplumsal ve ekonomik yapısını kökünden değiştirmek amacıyla girişilen silahlı halk hareketi.

Garp Ocakları

Osmanlı Devleti'nde Kuzey Afrika toprakları (Cezayir, Fas, Tunus, Mısır, Trablusgarp) için kullanılan ifade.

Kanun-i Esasi

Osmanlı Devleti'nde 1876 yılında yürürlüğe giren anayasa.

Mebus

Milletvekili.

Sanayi

Ham maddeleri işlenmiş hale getirip bunları, kullanılacak ürünler durumuna getirmeye yarayan bilgilerin, araçların ve yöntemlerin tümü (üretim).

Düyûn-u Umumiye

Osmanlı Devleti'nden alacaklı olan devletlerin Osmanlı gelir kaynaklarına el koyması, genel borçlar idaresi.

Azınlık

Bir ülkede, o ülkenin yurttaşı olmakla birlikte soyu, dili ve dini yönünden ülkenin sayıca baskın ögesi olan halktan az olan topluluk.

Doğmatik Düşünce

Orta Çağ Avrupa'sına hakim olan din ve din adamlarının buyruklarının kesin doğru olarak kabul edildiği düşünce.

Aydınlatma Çağı

Avrupa'da Rönesans'tan sonra gelen, aklın ve bilimin gelişip egemen olduğu yüzyıl.

Sömürgecilik

Bir milletin sömürü temeline dayanarak başka bir milleti siyasi ve ekonomik egemenliği altına alıp yayılması veya yayılmayı istemesi, yayılmacılık, yayılımcılık.

Kazanım: 1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasî ve sosyal durumunu kavrar.

XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ

1. Uyuyan Avrupa'dan Uyanan Avrupa'ya

BİLGİLENİYORUM

- **Coğrafi keşifler**, Avrupa'da sermaye birikiminin artmasında etkili oldu.
- **Rönesans**, Avrupa'da bilimsel gelişmelerin temelini attı.
- **Reform**, dinin etkisinde olmayan özgür bir araştırma ortamının oluşmasına katkı sağladı.
- **Fransız ihtilali** tüm dünyada eşitlik, adalet, bağımsızlık ve milliyetçilik düşüncelerinin doğmasına ve yayılmasına ortam hazırladı.
- **Sanayi İnkılabı** ile sömürgecilik yarışı hızlandı.

PASİFİK OKYANUSU

MEKSİKA

Tütün
Pirinç
Et
Kereste
Tohum

Şeker
Kahve
Pamuk
Deri

Köle

BREZİLYA

PERU

İNGİLTERE

HOLLANDA

FRANSA

İSPANYA

Venedik

İstanbul

Trabzon

OSMANLI DEVLETİ

Süveyş

Semerikand

HİNDİSTAN

Lo-Lang

RUSYA

ÇİN

HİNT OKYANUSU

Köle

Demir
Bakır
Tekstil
Elmas
Gümüş

İpek
Kumaş
Kahve
Biber
İlaç
Baharat

İspanyol Sömürgesi

Portekiz Sömürgesi

Hollanda Sömürgesi

İngiliz Sömürgesi

Fransız Sömürgesi

İpek Yolu

Baharat Yolu

Ticaret Yolu Bağlantıları

Ticaret Yolu Bağlantıları

Yeni Ticaret Yolları

Sömürgecilik Faaliyetleri

Sanayi İnkılabı, daha az insan gücüyle daha fazla ve seri üretimin önünü açtı. Üretimin çoğalması, ham madde ihtiyacının artmasına neden oldu.

Coğrafi keşifler, yeni yerlerdeki zenginliklerin Avrupa'ya getirilmesini sağlasa da hatta Sanayi İnkılabı'yla artan ham madde ihtiyacının karşılanmasında önemli rol oynasa da ihtiyaç her geçen gün artıyordu.

Tüccarların bir kısmının ticaretin kontrolünü sağlayabilmek için keşfedilen yerlere yerleşmeye başlaması, sonrasında o toprakların hakimiyetinin ele geçirilmesi, **sömürgecilik** ve **sömürge devlet** kavramlarını ortaya çıkardı.

Bu dönemde sadece ham madde ve keşfedilen yerlerin zenginlikleri değil, insan kaynağı da sömürüye uğradı. Bu bölgelerden getirilen "**köleler**", özellikle kas gücü gerektiren tarım, madencilik ve ağır sanayi gibi iş kollarında ucuz iş gücü olarak çalıştırıldı.

Etkinlik 1 Aşağıda verilenlerden Osmanlı Devleti'ni ekonomik açıdan olumsuz etkileyenleri işaretleyiniz.

1 Coğrafi Keşifler

2 Rönesans

3 Sanayi İnkılabı

4 Kapitülasyonlar

5 Fransız İhtilali

6 Aydınlanma Çağı

7 Düyûn-u Umumiye

8 Reform

Etkinlik 2 Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.

milliyetçilik

denge

II. Abdülhamit

Kanun-î Esasi

Tanzimat Fermanı

sömürgecilik

- ile Osmanlı Devleti'nde ilk kez hukukun üstünlüğü kabul edilmiştir.
- Sanayi İnkılabı ile ortaya çıkan ham madde ve pazar ihtiyacı, faaliyetlerinin hızlanmasına ortam hazırlamıştır.
- Osmanlı Devleti'nin ilk anayasası olan 1876 yılında kabul edilmiştir.
- Fransız ihtilali ile ortaya çıkan akımı, çok uluslu devletleri olumsuz etkilemiştir.
- I. Meşrutiyet, Dönemi'nde ilan edilmiştir.
- Osmanlı Devleti siyasi varlığını devam ettirebilmek için 19. yüzyılda politikasını uygulamıştır.

Etkinlik 3 Numaralandırılan açıklamalarla, verilen fikir akımlarını eşleştiriniz.

- 1 Avrupa'da yaşanan gelişmelerin örnek alınarak devletin modernleştirilmesi gerektiğini savunan fikir akımıdır.
- 2 Dil, din, ırk ayrımı gözetmeksizin Osmanlı sınırları içinde yaşayan tüm milletleri kapsayacak bir kimlik oluşturmayı savunan bu fikir akımının temelini gayrimüslimleri devlete bağlı tutma fikri oluşturmaktadır.
- 3 Müslüman milletleri, Osmanlı halifesi etrafında birleştirmeyi ve müslüman milletler arasındaki işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan fikir akımıdır.
- 4 Millî Mücadele'nin kazanılmasında etkili olan bu fikir akımı, Osmanlı sınırları içinde yaşayan Türkleri, millî bir duygu ile birleştirerek devleti güçlendirmeyi amaçlamıştır.

Fikir Akımı

Osmanlıcılık
Türkçülük
Batıcılık
İslamcılık

Etkinlik 4 Aşağıdaki ifadeleri doğru ya da yanlış olarak değerlendiriniz.

Coğrafi keşifler, Avrupa'nın ekonomik olarak kalkınmasında etkili olmuştur.

1

Düyûn-u Umumiye'nin kurulması ile Osmanlı Devleti'nin siyasi varlığı sona ermiştir.

2

1789-Fransız İhtilali ile özgürlük, eşitlik, demokrasi, milliyetçilik gibi kavramlar tüm dünyaya yayılmıştır.

3

Osmanlıcılık fikri Mustafa Kemal'in fikir hayatında etkili olmuştur.

4

Milliyetçilik akımı, çok uluslu devletleri olumsuz etkilemiştir.

5

Aydınlanma Çağ'ında bilgi edinme yöntemi olarak deney ve gözlem ön plana çıkmıştır.

6

Sanayi İnkılabı ile ham madde, pazar ve işgücü ihtiyacının artması, sömürgeciliğin hızlanmasına neden olmuştur.

7

Osmanlı Devleti'nde Fransız İhtilali'nin etkisiyle Tanzimat ve Islahat Fermanları ilan edilmiştir.

8

Sanayi İnkılabı, 18. yüzyılda üretimde insan gücünün önem kazanmasını sağlamıştır.

9

Sanayi İnkılabı, Osmanlı ekonomisini olumlu yönde etkilemiş, işsizliğin azalmasını sağlamıştır.

10

Kazanım: 2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

MUSTAFA KEMAL'İN DOĞUMU, AİLESİ VE ÇOCUKLUĞU

MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUĞU

- Mustafa Kemal, 1881'de Selânik'te doğmuştur.
- Selanik, **çok uluslu** bir yapıya sahipti. Zengin bir kültürel yapıya sahip, önemli bir **liman kenti** olan Selânik, Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edilebildiği bir şehirdi.
- Mustafa Kemal'in annesi Zübeyde Hanım, babası Ali Rıza Efendi'dir. Zübeyde Hanım kültürlü, eğitime önem veren bir ev hanımıydı. Ali Rıza Efendi önce gümrük memurluğu yapmış daha sonra ticaretle uğraşmıştır.
- Mustafa Kemal'in ailesi Anadolu'dan gelerek Selânik'e yerleşmiştir.

Zübeyde Hanım

Ali Rıza Efendi

Makbule Hanım

 YAZIYORUM

MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI

1905 / 5. Ordu (Şam) Kurmay Yüzbaşı

Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu.

1909 / 31 Mart Olayı Kurmay Başkan

İstanbul'da meşrutiyet yönetimine karşı çıkan 31 Mart İsyanı'nın bastırılmasında görev aldı.

1910 / Picardie Manevraları Kıdemli Yüzbaşı (Kolağası)

Fransa'nın Picardie bölgesinde yapılan tatbikata gözlemci olarak katıldı.

1911 / Trablusgarp Savaşı Binbaşı

Trablusgarp'taki yerli halkı İtalyanlara karşı örgütledi.

1912 / Balkan Savaşları Binbaşı

I. Balkan Savaşı'nda Gelibolu'da görev yaptı. II. Balkan Savaşı'nda Edirne'nin geri alınmasında etkili oldu.

1913 / Sofya Askeri Ataşeliği Yarbay

Sofya'da ataşemiliter olarak görev yaptı.

1915 / Çanakkale Cephesi Yarbay + Albay

İtilaf Devletleri'ne karşı başarıyla mücadele etti.

1916 / Kafkas Cephesi Tuğgeneral

Ruslara karşı başarıyla mücadele etti. Muş ve Bitlis'i geri aldı.

1917 / Suriye - Filistin Cephesi Tümgeneral

İngilizlerin Anadolu'ya girmelerini engelledi.

1921 / Sakarya Savaşı Başkomutan

II. Viyana Kuşatması'ndan beri devam eden geri çekilişi sona erdirdi.

1922 / Büyük Taarruz Mareşal

Yunanları mağlup ederek Anadolu'yu işgalden kurtardı.

MUSTAFA KEMAL'İN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

İleri Görüşlülüğü:

Mustafa Kemal, olayların gelişmesini değerlendirerek sonucunda neler olabileceğini isabetli bir şekilde tespit ederdi. Çanakkale Savaşı'nda düşmanın nereden çıkarma yapacağını tahmin etmesi, II. Dünya Savaşı'nın çıkacağını ve 1932 yılında bir yurt gezisinde "Kırk asırlık Türk yurdu, düşman elinde bırakılmaz." diyerek Hatay'ın anavatana katılacağını belirtmesi, onun bu özelliğini en iyi şekilde ortaya koymaktadır.

Vatanseverliği:

Vatan savunmasını herşeyin üstünde tutan Mustafa Kemal, bir asker olarak bir çok cephede vatani uğruna mücadele etmiştir.

İdealistliği:

Mustafa Kemal'in en büyük ideali, Türk milletini çağdaş medeniyetler seviyesine ulaştırmaktır.

Yöneticiliği:

Mustafa Kemal, üstün nitelikli ve çok yönlü bir yönetici olduğunu cephede, mecliste ve cumhurbaşkanlığı sırasında bütün yönleriyle ortaya koymuştur.

Çok Yönlülüğü:

Mustafa Kemal, üstün bir komutan, eşsiz bir devlet adamıdır. Askerlik, tarih, eğitim, sanat, ekonomi konularında görüşlerini açıklamış, aynı zamanda bu görüşlerini uygulamıştır.

Ümitsizliğe Yer Vermemesi:

"Ben bir işte nasıl muvaffak olacağımı düşünmem. O işe neler engel olur diye düşünürüm. Engelleri kaldırdım mı iş kendi kendine yürür." diyen Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşları sırasında cephanesi olmayan asker karşısında "süngü tak" emrini vermesi; onun çok zor durumlarda bile ümitsizliğe düşmediğini göstermektedir.

Teşkilatçılığı:

Mustafa Kemal, birleştirici, bütünleştirici ve örgütleyici bir kişiliğe sahipti. 31 Mart Olayı'nda sadece isyanın bastırılmasında değil, ordunun kurulması ve harekâtın planlanmasında rol oynayarak teşkilatçı kişiliğini ortaya koymuştur.

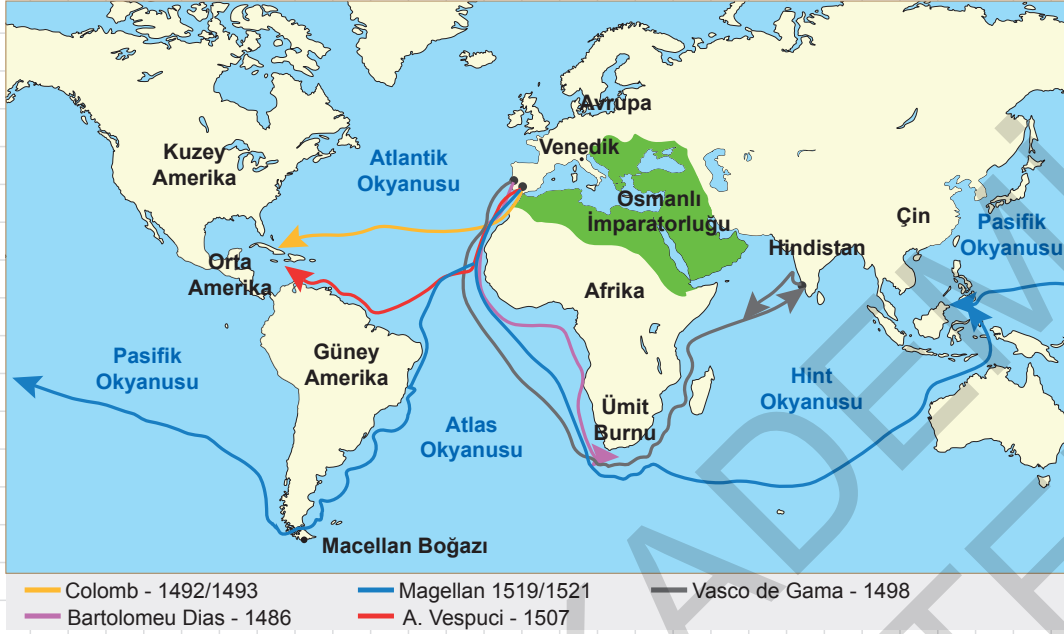
İnsan ve Millet Severliği:

Mustafa Kemal, bütün davranışlarıyla her şeyden önce, kendi milletine karşı olan sorumluluğunu ortaya koymuş, insanların huzur ve barış içinde yaşaması için çalışmıştır.

Sanatseverliği:

Mustafa Kemal her fırsatta sanatçıları ve sanat eserlerini takdir etmiştir. Bu dönemde sanatçı yetiştiren okullar açılmış, Avrupa'ya öğrenciler gönderilmiştir. "Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, bakan olabilirsiniz, hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz fakat sanatkâr olamazsınız." sözleri Mustafa Kemal'in sanatseverliğini vurgulamaktadır.

1.

Haritaya bakılarak coğrafi keşiflerin sonuçları hakkında aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Akdeniz ticaretinin önemini kaybettiği
- B) Ticaret yollarının güzergahının değiştiği
- C) Okyanus kıyısındaki limanların önemli hale geldiği
- D) Osmanlı'nın elindeki İpek ve Baharat Yollarının daha da önemli hale geldiği

2. Osmanlı Devleti'nin ekonomik sarsıntı yaşamasının nedenleri şunlardır:

- Kapitülasyonların yaygınlaşması
- Coğrafi keşiflerin gerçekleşmesi
- Sanayi İnkılabı'nın gerçekleşmesi
- Sömürgecilik faaliyetlerinin hızlanması

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin ekonomik sarsıntı yaşamasında;

- I. Ticaret yollarının yön değiştirmesi,
- II. Ham madde ve pazar arayışının artması,
- III. Avrupalı devletlere verilen avantajların artması,
- IV. Gelir kaynaklarının üzerinde denetim kurulması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) III ve IV
- C) I, II ve III
- D) II, III ve IV

3. Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik akımı, farklı milletleri bünyesinde barındıran Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecine girmesine neden oldu. Özellikle Balkanlardaki Hristiyan topluluklar, milliyetçilik akımının etkisi ve büyük Avrupa devletlerinin de kışkırtmaları sonucu bağımsızlıklarını elde etmek için ayaklanmaya başladılar. Osmanlı aydınları ve devlet adamları, yaşanan olumsuz gelişmeler üzerine Avrupa devletlerinin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmalarına engel olmak ve devletin dağılmasını önlemek amacıyla çalışmalar yapmaya başladılar. Bu doğrultuda Padişah Abdülmecid Dönemi'nde Tanzimat Fermanı ilan edildi.

Bu bilgilerden hareketle Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İç ve dış dinamikler etkili olmuştur.
- B) Yabancı devletlerin istekleri yerine getirilmiştir.
- C) Egemen devlet anlayışının güçlendirilmesi amaçlanmıştır.
- D) Devletin imparatorluk yapısı devam ettirilmeye çalışılmıştır.

1. On sekizinci yüzyılın ikinci yarısında Avrupa'da başlayan Sanayi İnkılabı, önemli gelişmelere neden olmuştur. Sanayileşen devletler, kendi endüstrileri için ham madde sağlayabilecekleri ve aynı zamanda yeni ürünleri satabilecekleri ülkeler aramışlardır. Bunun sonucunda eskiden beri ekonomik ilişkileri bulunan, siyasi ve askerî açıdan zayıflamış Osmanlı Devleti'ne yönelmişlerdir. Sanayi İnkılabı'nı gerçekleştirememiş bu devleti; geniş toprakları, nüfus yoğunluğu, sahip olduğu yer altı ve yer üstü kaynaklarıyla ham madde alanı ve pazar olarak görmüşlerdir.

Bu bilgiye göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Sanayi İnkılabı'nın etkileri, Avrupa'daki ülkeler ile sınırlı kalmıştır.
B) Osmanlı Devleti, jeopolitik konumu nedeniyle güçlü bir ekonomiye sahip olmuştur.
C) Osmanlı ülkesi, güçlü devletlerin sömürgecilik faaliyetlerine açık hâle gelmiştir.
D) Sanayi İnkılabı, Osmanlıdaki ham madde kaynakları sayesinde gerçekleşmiştir.

(2023 - LGS)

2. Balkan Savaşları sonunda Osmanlı Devleti; Batı Trakya, Makedonya ve Arnavutluk'u kaybetti. Balkanlar'daki Osmanlı hâkimiyetinin sona ermesi üzerine burada yaşayan Türkler, azınlık durumuna düştüler. Türklerin çeşitli baskılarla karşı karşıya kalmaları nedeniyle Balkanlar'dan Anadolu'ya doğru büyük göç hareketleri gerçekleşti.

Bu bilgiye göre, aşağıdakilerden hangisinin Balkan Savaşları'nın bir sonucu olduğu söylenemez?

- A) Osmanlı siyasi haritasının değişmesi
B) Balkanlar'daki Türk nüfus yoğunluğunun düşmesi
C) Türklerin Balkanlar'daki toplumsal konumunun sarımsılması
D) Osmanlı Devleti'nin dış borçlarının azalması

(2023 - LGS)

3. Mustafa Kemal, Bulgaristan'da bulunduğu dönemde; operayı ilk kez burada izlemiş, Türklerin sorunlarıyla ilgilenmiş, onların kültürel hayatlarını geliştirmeleri için girişimlerde bulunmuştu. Bulgaristan'da yaşayan Türklerin çıkardığı gazeteleri takip etmiş, Bulgaristan Meclisinde yer alan Türk milletvekilleri aracılığıyla politikada etkili olmaya çalışmıştı.

Buna göre, Mustafa Kemal'in Bulgaristan'daki faaliyetleriyle ilgili olarak;

- I. Sosyokültürel hayatı takip etmiştir.
II. Bulgar ekonomisini geliştirmeye çalışmıştır.
III. Bölgedeki siyasal gelişmelerle ilgilenmiştir.
IV. Basın-yayın faaliyetlerine ilgi duymuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I, III ve IV
D) II, III ve IV

(2023 - LGS)

4. Trablusgarp Savaşı devam ederken Balkanlarda da savaş çıktı. Bu durum karşısında Osmanlı Devleti, İtalya ile olan savaşını sonlandırmak zorunda kaldı. İmzalanan Uşi Antlaşması ile Trablusgarp İtalya'ya bırakıldı.

Bu bilgilerden,

- I. Uşi Antlaşması'nın imzalanmasında Balkanlarda çıkan savaş etkili olmuştur.
II. Osmanlı Devleti, Kuzey Afrika'da toprak kaybetmiştir.
III. Trablusgarp Savaşı ile Balkanlardaki Türk hâkimiyeti sona ermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

(2022 - LGS)

İngiltere, kendisi gibi yayılcı bir dış politika takip etmeye başlayan Almanya'nın ilerlemesini tehdit olarak görüyordu. Almanya'nın güçlenmeye başlaması, İngiltere'nin hem Avrupa'daki siyasi üstünlüğünü hem de dünya ticaretini olumsuz etkiliyordu.

ATLAS OKYANUSU

Fransa'nın ilk hedefi, daha önce kaybettiği zengin maden yataklarına sahip Alsas-Loren bölgesini Almanya'dan geri almaktı. Ayrıca sınır komşusu olan Almanya'nın giderek güçlenmesi, Fransa açısından ciddi bir tehditti. Bu anlamda Fransa'nın çıkarları, İngiltere'yle örtüşüyordu.

Cebelitarık Boğazı

İNGİLTERE

FRANSA

CEZAYİR

TUNUS

NORVEÇ

İSVEÇ

DANİMARKA

HOLLANDA

BELÇİKA

LUX.

İSVİÇRE

Korsika

Sardinya

ALMANYA

AVUSTURYA - MACARİSTAN

İTALYA

Sicilya

Almanya, kısa zaman önce birçok prensliğin birleşmesiyle oluşmuş yeni bir devlettir. Bu nedenle siyasi birliğini, diğer Avrupa Devletleri'ne göre geç tamamladı. 1870-1871 Sedan Savaşı'nda Fransa'yı yenilgiye uğratarak Alsas-Loren'i aldı. Bu sayede enerji ihtiyacını karşılayarak sanayisini daha da güçlendirdi.

RUSYA

Coğrafi konumu nedeniyle deniz ticareti gelişmeyen **Rusya**, 18. yüzyıldan itibaren sıcak denizlere inmeyi devlet politikası hâline getirdi. Bu amaçla Slavları, Panslavizm politikası etrafında birleştirerek Balkanlarda egemenlik kurmayı ayrıca Osmanlı Devleti egemenliğindeki Boğazları ve Doğu Anadolu'yu ele geçirmeyi hedefliyordu.

Avusturya-Macaristan, sınırlarını genişletmek aynı zamanda Balkan coğrafyasında ve Doğu Avrupa'da egemenlik kurmak istiyordu. Avusturya-Macaristan'ın ele geçirmek istediği bölgelerde Rusya da hak iddia ediyordu. Bu nedenle Avusturya-Macaristan, Doğu Avrupa ve Balkanlar için Rusya'yla mücadele etmek zorundaydı.

ROMANYA

BULGARİSTAN

KARADAĞ

SİRBİSTAN

İtalya, küçük prensliklerin birleşmesiyle olduğundan siyasi birliğini diğer Avrupa ülkelerine göre geç tamamladı. Toparlanma sürecinden sonra sömürgecilik faaliyetlerine başlayan İtalya, deniz aşırı sömürgeler elde etmek istiyordu.

OSMANLI DEVLETİ

Etkinlik 1 Aşağıdaki açıklamaların ilişkili olduğu devletleri boş bırakılan yerlere yazınız.

1	Alsas-Loren'i Almanya'dan geri almak	Fransa
2	Sıcak denizlere inmek	
3	İngiltere'nin sömürgelerini ele geçirmek	
4	Balkanlar ve Doğu Avrupa'da hakimiyet kurmak	
5	Panslavizm politikasını başarıya ulaştırmak	
6	Kaybettiği toprakları geri almak	
7	Kuzey Afrika ve Doğu Akdeniz'de yayılmak	
8	Yeni sömürgeler elde etmek ve Ortadoğu'da etkinlik kurmak	
9	Sömürgelerine giden yolların güvenliğini sağlamak	
10	Sömürge arayışına giren Almanya'ya karşı Rusya ile yakınlaşmak	

Etkinlik 2 Aşağıdaki tabloda verilen I. Dünya Savaşı'nın nedenlerini genel ve özel olarak sınıflandırınız.

		Genel	Özel
1	Rusya'nın panslavizm politikası	☐	☐
2	Sömürgecilik rekabeti	☐	☐
3	Almanya ve Fransa arasındaki Alsas - Loren rekabeti	☐	☐
4	Rusya'nın sıcak denizlere inmek istemesi	☐	☐
5	Milliyetçilik akımı	☐	☐
6	Almanya'nın, İngiltere'nin sömürgelerini ele geçirmek istemesi	☐	☐
7	Devletler arasındaki silahlanma yarışının hızlanması	☐	☐
8	Rusya ile Avusturya - Macaristan İmparatorluğu arasındaki Balkan hakimiyeti mücadelesi	☐	☐
9	Devletler arasındaki rekabetin artması	☐	☐
10	İtalya'nın Akdeniz'e hakim olmak istemesi	☐	☐
11	Devletlerarası bloklaşmanın ortaya çıkması	☐	☐

Millî Varlığa Düşman (Zararlı) Cemiyetler

Millî (Yararlı) Cemiyetler

Etkinlik

1

Aşağıdaki bilgilerin altına ilgili olduğu millî cemiyetin adını yazınız.

Millî Mücadele'yi basın yayın yoluyla dünyaya duyurmak için kurulmuştur.

1 Millî Kongre

Ermeni ve Pontus Rumlarının bölgedeki faaliyetlerine karşı koymak için kurulmuştur.

2

Erzurum ve diğer doğu vilayetlerinin Ermenilere verilmesini engellemek amacıyla kurulmuştur.

3

Çukurova bölgesinin Fransızlar tarafından işgalini engellemek ve Ermenilerin bölgedeki faaliyetlerini engellemek için kurulmuştur.

4

Yunanistan'ın Doğu Trakya'yı işgalini engellemek için kurulmuş, Mavri Mira Cemiyetine karşı mücadele etmiştir.

5

Vatan savunmasında kadınlara da büyük görev düştüğü bilinciyle Sivas'ta kurulmuştur.

6

İzmir ve çevresinin Yunanlara verilmesini önlemek için kurulmuştur.

7

Çıkardıkları "Hadisat" ve "Le Pays" gazeteleriyle Doğu Anadolu Bölgesi'nde Türk halkının haklılığını ispat etmeye çalışmıştır.

8

Etkinlik

2

Aşağıdaki ifadelerden Kuvayimillîye ile ilgili olanları "✓" ile işaretleyiniz.

1 Anadolu'nun işgali üzerine kurulan direniş güçleridir.

2 Düzenli ordu birlikleridir.

3 Osmanlı Devleti tarafından kurulmuştur.

4 Meclise karşı çıkarılan isyanların bastırılmasında görev almışlardır.

5 Eli silah tutan herkes bu birliklere katılabiliştir.

6 Bölgesel direniş birlikleridir.

Kazanım: 5. Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz eder.

MİLLÎ BİLİNCİN UYANDIRILMASI: GELDİKLERİ GİBİ GİDERLER!

MİLLÎ MÜCADELE'NİN HAZIRLIK DÖNEMİ

KÜNYE			
Tarihi	Nedeni	Örgütlenmede Etkili Olan Grup	Örgütlenmede Etkili Olan Düşünce
19 Mayıs 1919 23 Nisan 1920 arası dönem	Mondros Ateşkes Anlaşması ile Osmanlı ordularının dağıtılması ve Anadolu'nun birçok yerinin İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmesi	Mustafa Kemâl Paşa, Kazım Karabekir Paşa, Ali Fuat Paşa gibi üst düzey komutanlar	Bağımsızlık ve Ulusçuluk

MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A GELİŞİ (19 MAYIS 1919)

► Mustafa Kemal, 16 Mayıs 1919'da 9. Ordu Müfettişi olarak Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan hareket ederek 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı.

Mustafa Kemâl'in Samsun'a Gönderilmesinin Nedenleri

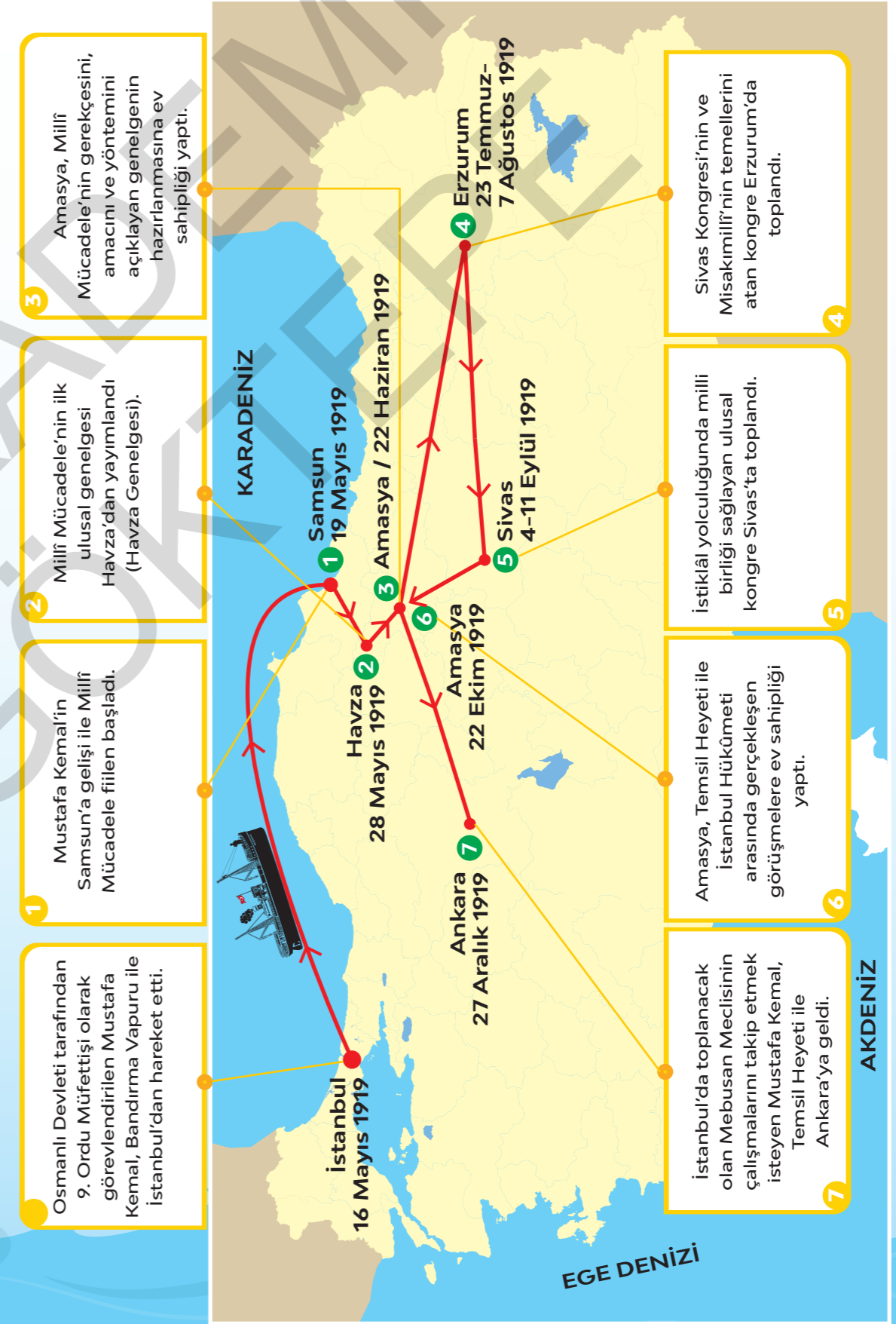
1. Görev bölgesindeki iç huzuru sağlamak
2. Silah ve cephaneyi toplamak
3. Vatandaşlara silah dağıtılmasını engellemek ve bunu yapan kuruluşları ortadan kaldırmak

Mustafa Kemâl'in Samsun'daki Çalışmaları

Mustafa Kemâl bölgede yaptığı araştırmalardan sonra 22 Mayıs 1919'da İstanbul Hükûmetine bir rapor göndermiştir. **Samsun Raporu**'na göre,

- Samsun bölgesi Rumları siyasi emellerinden vazgeçerlerse, asayiş kendiliğinden düzeler.
- Türklüğün yabancı mandasına ve kontrolüne tahammülü yoktur.
- Yunanların İzmir'de hakları yoktur. İzmir ve Aydın'ın işgalleri ordu ve halkı derinden yaralamıştır.

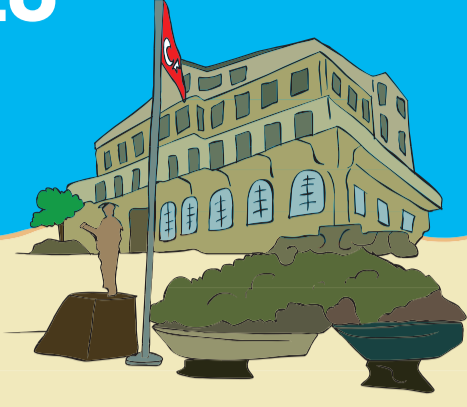
İSTİKLÂL YOLCULUĞU

İSTİKLÂL YOLU

İNEBOLU

Panoramik Noktalar

İnebolu 20 km

Kamp Alanı
Çuha Doruğu

İnebolu 40 km

Küre

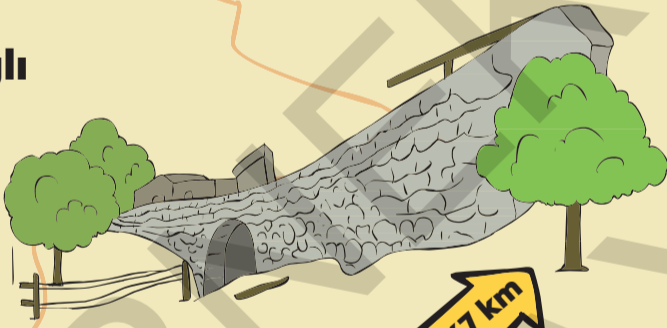
Panoramik Noktalar

Kamp Alanı
Ecevit Han

Ecevit Han

Ağlı

İnebolu 67 km

Devrekani

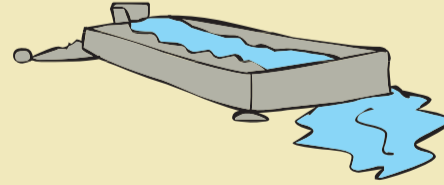

Seydiler

İnebolu 73 km

Kamp Alanı
Halkacılar

İnebolu 95 km

KASTAMONU

Halime Çavuş
Parkı

Etkinlik

1

Aşağıdaki ifadeleri doğru ya da yanlış olarak değerlendiriniz.

1

Batı Cephesi'ndeki mücadeleler, Yunanların İzmir'e asker çıkarmasıyla başlamıştır.

2

İzmir ve çevresi İtalyanlar tarafından işgal edilmiştir.

3

I. İnönü Savaşı, TBMM'nin kurduğu düzenli ordunun ilk askeri zaferidir.

4

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu savaş döneminde hazırlandığı için kısa ve özdür.

5

Eskişehir - Kütahya Savaşlarının kaybedilmesi Türk halkının moralini bozmuştur.

6

I. İnönü Savaşı ile İtalyanlar, işgal ettikleri yerleri boşaltmışlardır.

Etkinlik

2

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.

Sovyet Rusya

Ethem Bey İsyanı

İtalya

I. İnönü Savaşı

Başkomutanlık Yasası

Kütahya-Eskişehir Savaşları

Afganistan

Londra Konferansı

Batum

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu

-, yeni Türk devletinin ilk anayasasıdır.
- TBMM'yi tanıyan ilk İslam devleti 'dır.
- I. İnönü Savaşı sonucunda İsyanı bastırılmıştır.
- Misakımillî'yi tanıyan ilk büyük devlet 'dır.
-, düzenli ordunun ilk başarısıdır.
- Moskova Antlaşması'nda, Gürcistan'a bırakılmıştır.
- I. İnönü Zaferi'nden sonra TBMM, 'na davet edilmiştir.
-, II. İnönü Savaşı'ndan sonra Anadolu'dan çekilmeye başlamıştır.
-, Türk ordusunun geri çekilişiyle sonuçlanmıştır.
-, ile Meclisin bütün yetkileri üç aylığına Mustafa Kemal'e devredilmiştir.

ATATÜRK İLKELERİ

Cumhuriyetçilik

Milliyetçilik

Halkçılık

Devletçilik

Laiklik

İnkılapçılık

“Ben, manevi miras olarak hiçbir dogma, hiçbir donmuş ve kalıplaşmış kural bırakmıyorum. Benim manevi mirasım, bilim ve akıldır. Zaman hızla dönüyor. Böyle bir dünyada asla değişmeyecek hükümler getirildiğini iddia etmek, aklın ve bilimin gelişimini inkâr etmek olur. Beni benimsemek isteyenler, bu temel eksen üzerinde aklın ve bilimin rehberliğini kabul ederlerse manevi mirasçılarım olurlar.”

ATATÜRK İLKELERİNİN AMACI

- ▶ Çağın gereklerine göre Türk milletinin mutluluğunu, refahını sağlamak
- ▶ Yeni Türk devletini Atatürkçü düşünce sistemine dayandırmak
- ▶ Türk kültürünü millî bir anlayışla çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkarmak
- ▶ İnsanın onuruna ve özgürlüğüne saygılı, millî egemenlik esasına dayanan demokrasi anlayışı içerisinde uygar bir toplum oluşturmak
- ▶ Millî kültür değerlerimizi geliştirmek

ATATÜRK İLKELERİNİN ORTAK ÖZELLİKLERİ

- ▶ Türk milliyetçiliği esasına dayanmaları
- ▶ Türk toplumunun ihtiyaçlarından doğmaları
- ▶ Dinamik bir yapıya sahip olmaları
- ▶ Türk milletini çağdaşlaştırmayı amaçlamaları
- ▶ Akıl ve bilime dayanmaları
- ▶ Millî egemenlik esasını savunmaları
- ▶ Birbirlerinin devamı ve tamamlayıcısı olmaları

ATATÜRK İLKELERİNİN DAYANDIĞI ESASLAR

- ▶ Akıl
- ▶ Bilim
- ▶ Çağdaşlık
- ▶ Gerçekçilik
- ▶ Girişimcilik
- ▶ Toplumun inançlarına saygı

6. İNKILAPÇILIK

ÖZELLİKLERİ

- ▶ İnkılapçılık, Türk inkılabının ulus ve ulusçuluğa dönüş, çağdaş düşünce ve medeniyete yönelik biçiminde yorumladığımız niteliğinin, katı ve değişmez kalıplar arasında kalmasını engellemekte, bilimin ve uygarlığın yeniliklerine, ilerlemelerine imkan sağlamaktadır.
- ▶ Amaç her yönüyle çağdaş bir toplum haline gelmektir.
- ▶ Atatürk ilkelerine canlılık ve süreklilik kazandırır.
- ▶ Atatürk'ün çizdiği yolda durmadan ilerlemeyi sağlar.
- ▶ Bu ilke, Atatürk inkılaplarını, Osmanlı Devleti'ndeki yenileşme çabalarından ayıran farkı gösterir.

ANAHTAR İFADELER

- ▶ Yenilik
- ▶ İlerleme
- ▶ Durağan olmama
- ▶ Süreklilik
- ▶ Çağa ayak uydurma
- ▶ Modernleşme
- ▶ Dinamik olma

İLGİLİ GELİŞMELER VE İNKILAPLAR

- ▶ Çağdaşlaşmak amacıyla yapılan tüm yenilikleri kapsar.
- ▶ Ölçü-tartı birimlerinin değiştirilmesi
- ▶ Miladi takvimin kabul edilmesi
- ▶ Hafta sonu tatilinin cumadan pazara alınması
- ▶ Latin alfabesinin kabul edilmesi
- ▶ Uluslararası rakamların kabulü

Atatürk, "Artık duramayız. Behemehal ileri gideceğiz. Geriye ise hiç gidemeyiz. Çünkü ileri gitmeye mecburuz. Millet açıkça bilmelidir; medeniyet öyle bir kuvvetli ateştir ki, ona kayıtsız olanları yakar mahveder." diyerek çağdaş uygarlık düzeyine çıkışın tek yolu olarak inkılap yöntemini göstermektedir.

YAZIYORUM

Atatürk'ün İnkılapçılık İlkesi,

Türk toplumuna aklın, bilimin ve ileri teknolojinin yol göstericiliğinde yenileşme ve gelişme yolunu açmıştır.

Gerçekleştirilen inkılaplarla kişisel egemenliğe son vermiştir.

Dine dayalı devlet yapısı yerine laik devlete geçilerek din ve vicdan özgürlüğü sağlamıştır.

Türk milletine siyasi, sosyal, ekonomik yaşamda ve eğitim alanlarında yeni ufuklar açmıştır.

Etkinlik

2

Aşağıdaki ifadeleri doğru ya da yanlış olarak değerlendiriniz.

		Doğru	Yanlış
1	Milliyetçilik ilkesi, Millî Mücadele'nin kazanılmasında etkili olmuştur.	☐	☐
2	Cumhuriyetin ilanı, devletçilik ilkesiyle ilgilidir.	☐	☐
3	Halkçılık ilkesi, herkesin devlet hizmetlerinden eşit olarak yararlanmasını öngörür.	☐	☐
4	Akılcılık ve bilimsellik milliyetçilik ilkesinin temel unsurlarındandır.	☐	☐
5	Seçme ve seçilme hakkı, laiklik ilkesi ile ilgilidir.	☐	☐
6	Devletçilik ilkesi doğrultusunda büyük yatırımlar devlet tarafından yapılmıştır.	☐	☐
7	Laik devlette egemenliğin kaynağı millettir.	☐	☐
8	İnkılapçılık, akıl ve bilimin öncülüğünde değişim ve gelişimi öngörür.	☐	☐
9	Cumhuriyet yönetiminde yöneticiler halk tarafından seçilir.	☐	☐
10	Çok partili hayata geçiş çalışmaları, halkçılık ilkesi ile ilgilidir.	☐	☐

Etkinlik

3

Aşağıdaki ifade ve kavramların hangi ilke ile ilgili olduğunu boş bırakılan yerlere yazınız.

1	Akılcılık ve bilimsellik	2	Çağdaşlaşma	3	Eşitlik
4	Millî egemenlik	5	Millî kültür	6	Ekonomi
7	Din ve vicdan özgürlüğü	8	Kalkınma ve yatırım	9	Millî birlik ve beraberlik
10	Değişim ve gelişim	11	Sosyal devlet	12	Demokrasi, seçim

2. Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması (1925)

- Tekke ve zaviyeler, Osmanlı Devleti'nin din ve kültür kurumlarından. Zamanla bu kurumların amacından uzaklaşması ve inkılapların önünde engel teşkil etmesinden dolayı 1925'te çıkarılan bir kanunla tekke ve zaviyeler kapatıldı.
- Aynı kanunla şeyh, derviş, mürit, dede gibi unvanlar kaldırıldı. Böylece toplumsal alanda çağdaşlaşma ve laikleşme yolunda önemli bir adım atıldı.

UYARIYORUM

Mustafa Kemal, "Türkiye Cumhuriyeti Devleti, şeyhler, dervişler, müritler, meczuplar memleketi olamaz." sözüyle tekke, zaviye ve türbelerin kapatılmasının önemini açıklamıştır.

TARİKAT

Tasavvufa dayanan ve Allah'a (c.c.) ulaşmak için izlenen yolların her biridir. Tarikatların kendilerine ait şeyhleri, dervişleri ve bağlı üyeleri vardır.

TEKKE

Tarikat üyelerinin bir araya geldikleri, dini tören yapılan yer, dergâh anlamındadır.

ZAVİYE

Küçük yerleşim yerlerinde tarikat üyelerinin bir araya geldikleri ve ibadet yaptıkları yer.

Mevlana Türbesi ve Müzesi - Konya

Etkinlik

3

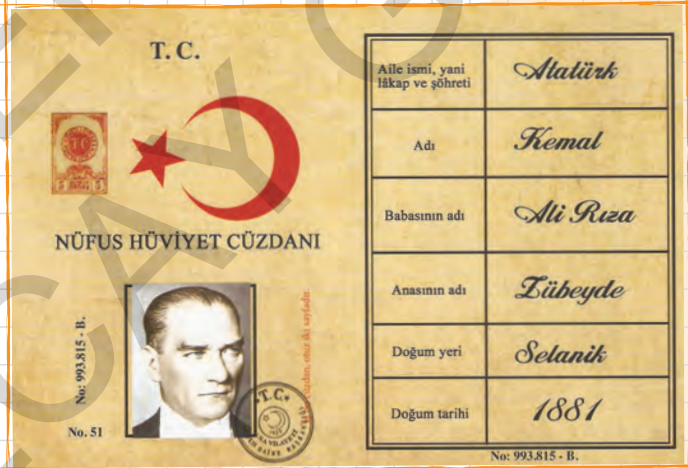
Aşağıdaki takvim, saat ve ölçü birimlerinden cumhuriyetten önce kullanılanları "E" (eski) ile, sonradan kullanılmaya başlananları "Y" (yeni) ile belirtiniz.

1 Uluslararası saat	2 Dirhem	3 Miladî takvim	4 Metre
5 Hicri takvim	6 Okka	7 Rumi takvim	8 Kilogram
9 Alaturka saat	10 Arşın	11 Kulaç	12 Uluslararası rakamlar

Etkinlik

4

Aşağıdaki görsele bakarak Atatürk Dönemi'nde yapılan yenilikler hakkında çıkarımda bulununuz.

ÇIKARIMLAR

1. Latin alfabesi örnek alınarak yeni alfabe oluşturulmuştur.
- 2.
- 3.
- 4.

Kazanım: 1. Atatürk Dönemi'ndeki demokratikleşme yolunda atılan adımları açıklar.

DEMOKRATİKLEŞME YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

- Düşünce ve inanç hürriyeti, millî iradenin hakim olduğu demokratik ülkelerde gelişir.
- Millî Mücadele'nin hazırlık döneminden itibaren Mustafa Kemal'in öncülüğünde, millet iradesine dayalı, demokratik bir yönetim sisteminin oluşması için birçok çalışma yürütülmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çok Partili Demokratik Hayat

- Demokrasi, halkın egemenliğine dayanan yönetim biçimidir. Demokratik ülkelerde aynı düşüncedeki insanlar bir araya gelerek, düşüncelerini özgürce ifade edebilecekleri siyasi partiler kurarlar.
- Siyasi partiler, demokrasinin en temel unsurlarındandır.
- Siyasi partiler, demokrasinin çoğulculuk ilkesinin gereğidir. Vatandaşlar, siyasi partiler yoluyla ülke yönetimine katılırlar.

Çok Partili Hayata Geçilmek İstenmesinin Nedenleri:

1. Farklı görüşlerin ortaya çıkmasını sağlamak
2. Demokrasiyi geliştirmek
3. Hükûmeti denetlemek

UNUTMUYORUM

Atatürk Dönemi'nde demokratikleşmeye ve millî iradeyi hâkim kılmaya yönelik atılan adımlar şunlardır:

1. Büyük Millet Meclisi açıldı.
2. Saltanat kaldırıldı.
3. Cumhuriyet ilan edildi.
4. Halifelik kaldırıldı.
5. Çok partili siyasi hayata geçmek için çalışmalar yapıldı.

TEK PARTİLİ YÖNETİM

- ☆ Halkın yönetime katılımı ve görüş farklılıkları az olur.
- ☆ Hükûmetin denetlenmesi zordur.

ÇOK PARTİLİ YÖNETİM

- ☆ Farklı görüşler yönetimde yer alır.
- ☆ Hükûmet sürekli denetlenir.
- ☆ Demokratik ortam oluşur.

Etkinlik

1

Aşağıdaki gelişmelerden demokratikleşme ve millî egemenliği sağlamaya yönelik olanlarını işaretleyiniz.

- 1 Soyadı Kanunu'nun kabulü
- 2 Cumhuriyetin ilanı
- 3 Saltanatın kaldırılması
- 4 Takvim, saat ve ölçü değişikliği
- 5 Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılması
- 6 Şapka Kanunu'nun kabulü
- 7 Kabotaj Kanunu'nun kabulü
- 8 Halifeliğin kaldırılması
- 9 Çok partili siyasi hayata geçiş denemelerinde bulunulması
- 10 Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulü

Etkinlik

2

Aşağıdaki açıklamalarla demokrasinin temel ilkelerini eşleştiriniz.

- 1 Vatandaşların ülke yönetimine katılabilmesi
- 2 İnsanların düşüncelerini ifade edebilmesi
- 3 Siyasi partilerin kurulması
- 4 İnsanların inançlarının gereğini yerine getirebilmesi
- 5 Yönetimde millî iradenin hakim kılınması

a Millî egemenlik**b** Çoğulculuk**c** İnanç hürriyeti**d** Düşünce özgürlüğü**e** Katılımcılık

1	2	3	4	5

Kazanım: 3. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik tehditleri analiz eder.

TÜRKİYE CUMHURİYETİNE YÖNELİK TEHDİTLER

Türkiye'nin Jeopolitik Önemi

- Binlerce yıllık bir tarihin ve muhteşem bir medeniyetin de mirasçısı olan Türkiye, Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü konumundadır.

YORUMLUYORUM

Bu özelliğin bir sonucu olarak Asya ve Avrupa ülkeleri arasındaki kara, deniz ve hava yolu ulaşımının büyük bölümü ülkemiz üzerinden yapılmaktadır.

- Türkiye, Karadeniz ve Akdeniz'i birbirine bağlayan su yollarına sahiptir.
- Günümüzde Asya'dan Avrupa'ya uzanan birçok petrol ve doğal gaz boru hattı ülkemizden geçmektedir.

YORUMLUYORUM

Bu durum Türkiye'yi uluslararası enerji koridoru hâline getirmiştir.

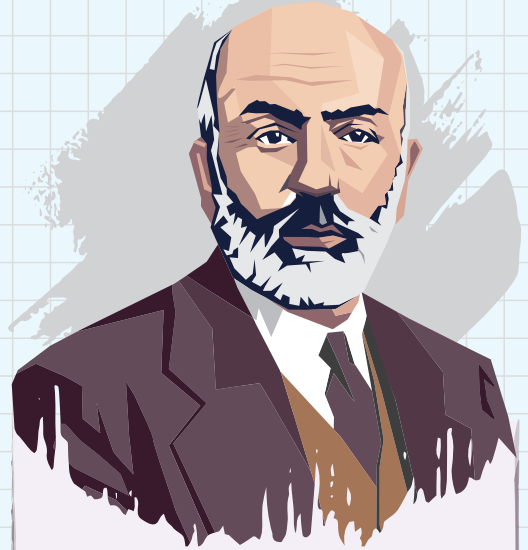
- Sahip olduğumuz jeopolitik konum, ülkemize birçok fırsat sunduğu gibi ülkemizin bazı tehdit ve tehlikelere maruz kalmasına neden olmaktadır.
- İç ve dış tehdit unsurlarının hedefleri şunlardır:

- Korku ve şiddet ortamı oluşturmak
- Vatandaşların devlete olan güvenini sarsmak
- Çağdaş, lâik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni yıkmak.
- Milli birlik ve beraberliğimizi ortadan kaldırmak

- Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'ye yönelik dış tehditlerden biri İngiltere'den gelmiştir. Musul sorununu kendi çıkarlarına göre çözmek isteyen İngiltere, ülke içinde karışıklık çıkartarak amacına ulaşmaya çalışmıştır.

BİLGİLENİYORUM

- Jeopolitik;** bir devletin ülkesi ile milli tarihi, vatandaşın milli bilinci, devletin milli gücü ve dünya devletlerinin politik şartlarını ve ilişkilerini dikkate alarak milli politikanın esaslarını tayin ve tespit eden bilimdir.
- Jeopolitik konum;** bir devletin dünya coğrafyasında bulunduğu konumundan dolayı kendisine sağladığı avantaj ve dezavantajların hepsidir.

"Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez; Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez."

YAZIYORUM

- ▶ Genç Türkiye'nin millî çıkarlarını ve güvenliğini tehdit eden ülkelerden biri de doğuya doğru yayılmaya çalışan İtalya olmuştur.
- ▶ Türkiye; İtalya'nın Akdeniz ve Ortadoğu'daki saldırgan politikalarına karşı, komşu ve dost ülkelerle iş birliği yaparak sınırlarını korumaya ve millî güvenliğini sağlamaya çalışmıştır.
- ▶ Türkiye, kendisine yönelen tehditler karşısında diplomasi kanallarını açık tutmuş ancak millî çıkarlarından ve bağımsızlığından asla taviz vermemiştir.

İç ve Dış Tehdit Unsurlarına Karşı Bireylere Düşen Görevler

1. Türk tarihini iyi bilmeli ve tarihten dersler çıkarmalıyız.
2. Milletin birlik ve beraberliğini, vatanın bütünlüğünü her şeyin üstünde tutmalıyız.
3. Demokratik, laik, hukuk devletine sahip çıkmalıyız.
4. Atatürkçü düşünce sisteminden yararlanmalıyız.
5. Akıl ve bilim öncülüğünde çalışmalı ve üretmeliyiz.
6. İç ve dış propaganda ve tehdit odaklarının amaçlarını iyi bilmeliyiz.

Demokrasi ve Milli Birlik Günü

BALKAN ANTANTI

► Balkan Antantı, 9 Şubat 1934 tarihinde Atina'da imzalandı.

**İmzalayan
Devletler**

Türkiye , Yunanistan , Yugoslavya , Romanya

**İmzalanma
Nedeni**

► Almanya'nın ve İtalya'nın silahlanarak dünya barışını tehdit etmesi

**Antantın
Şartları**

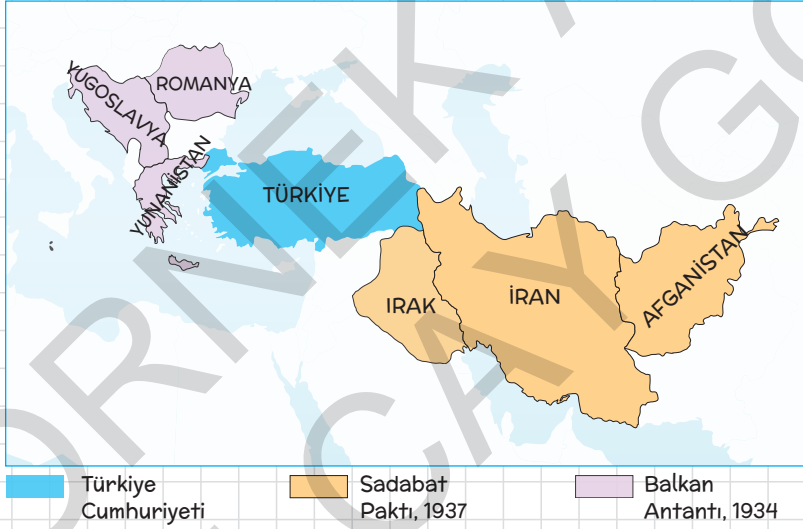
- Üye devletler birbirinin varlığına saygı gösterecektir.
- Herhangi bir saldırıya karşı birlikte mücadele edilecektir.

Önemi

► Türkiye, Balkan Antantı ile batı sınırını güvence altına almıştır.

Bir Balkan birliği kurmalıyız. Dünyanın ufuklarında kara bulutlar görüyorum. Balkan birliği kurulabilirse bir Avrupa birliğine yol açar. Batı devletlerinin de er geç birleşmesine zorunluluk doğar.

UYARIYORUM

► Arnavutluk, İtalya'nın baskısından dolayı, Bulgaristan ise, Makedonya ve Dobruca konusunda Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya ile anlaşmazlık içinde olduğu için antanta katılmamıştır.

YAZIYORUM

Etkinlik

3

Aşağıdaki devletlerden Balkan Antantı'nı imzalayanları "X" ile, Sadabat Paktı'nı imzalayanları "✓" ile işaretleyiniz.

1 Yunanistan
2 İtalya
3 Irak
4 İran
5 Bulgaristan
6 Romanya
7 İngiltere
8 Yugoslavya
9 ABD
10 Fransa
11 Afganistan
12 SSCB
13 Almanya
14 Japonya
15 Macaristan

Etkinlik

4

Aşağıdaki dış politikada yaşanan gelişmeleri ilgili olduğu devletlerle eşleştiriniz.

1 Nüfus Mübadelesi

A İngiltere

2 Musul Sorunu

B Fransa

3 Yabancı Okullar Sorunu

C Yunanistan

1	2	3

Kazanım: 1. Atatürk'ün ölümüne ilişkin yansıma ve değerlendirmelerden hareketle onun fikir ve eserlerinin evrensel değerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ

- Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ulu önder Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin huzuru, güven ve mutluluğu, ülkenin kalkınması ve ilerlemesi için yoğun bir şekilde çalışmıştır. Bu yoğun çalışma temposu, Atatürk'ün sağlık sorunları yaşamasına neden olmuştur.
- Atatürk'ün sağlık sorunları 1937 yılında iyice artmış, 1938 yılında Atatürk'e **siroz** başlangıcı teşhisi konulmuştur.
- Hastalığına rağmen yoğun bir tempoyla çalışmaya devam eden Atatürk, dinlenmesi gerekirken, Türkiye'nin **Hatay** konusundaki kararlılığını göstermek için Mersin'deki törenlere katılmıştır. Ancak bu yoğun tempo, hastalığının ilerlemesine neden olmuştur.
- İstanbul'a döndükten sonra hastalığı iyice şiddetlenen Atatürk, Cumhuriyetin onbeşinci yılı törenlerine de katılamamıştır.
- Savarona Yatı'nda dinlenirken hastalığı şiddetlenince Dolmabahçe Sarayı'na gelen Atatürk, **10 Kasım 1938** Perşembe günü saat 09:05'te vefat etti. Bu acı haber tüm yurdu yasa boğdu. Ulu önder, büyük asker ve devlet adamı Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümü dünyada da büyük yankı uyandırdı.
- Atatürk'ün naaşı, 21 Kasım 1938'de Ankara'da **Etnografya Müzesi**'ndeki geçici kabrine yerleştirildi.
- Atatürk için yapılacak olan anıt mezar için uluslararası bir proje yarışması düzenlendi. Prof. Dr. Emin Onat ile Doç. Dr. Orhan Arda'nın ortak projesinin uygulanmasına karar verildi.
- Anıtkabir'in inşası tamamlandıktan sonra 10 Kasım 1953'te Atatürk'ün naaşı **Anıtkabir**'e nakledildi.

İSMET İNÖNÜ'NÜN CUMHURBAŞKANI SEÇİLMESİ

Meclis tarafından 11 Kasım 1938'de Cumhurbaşkanı seçildi.

Türkiye
Cumhuriyeti'nin
ikinci cumhurbaşkanı oldu.

İSMET İNÖNÜ

Cumhurbaşkanlığı
görevine 1950 yılına kadar
devam etti.

Etkinlik

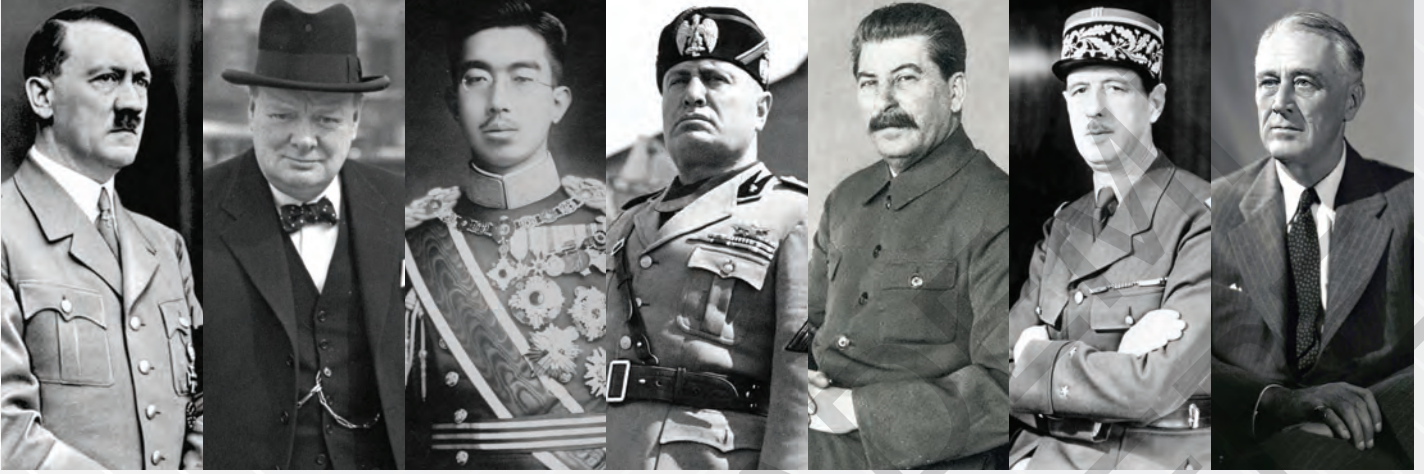
1

Aşağıdaki ifadeleri doğru ya da yanlış olarak değerlendiriniz.

D Y

1	Atatürk'ün yoğun bir tempoyla çalışması, sağlık sorunları yaşamasında etkili olmuştur.	☐	☐
2	Atatürk'e Prof Dr. Nihat Yaşar Berger tarafından "siroz başlangıcı" teşhisi konulmuştur.	☐	☐
3	Atatürk'ün hastalığının yoğunlaştığı dönemde Türkiye'yi meşgul eden sorun Musul meselesidir.	☐	☐
4	Atatürk, 20 Mayıs 1938'de Türkiye'nin Hatay konusundaki kararlılığını göstermek için Ankara'ya gitmiştir.	☐	☐
5	Atatürk, deniz havasının iyi geleceği düşüncesiyle Savarona Yatı'nda dinlenmiştir.	☐	☐
6	Atatürk, Ankara'da vefat etmiştir.	☐	☐
7	Atatürk, 10 Kasım 1938'de Dolmabahçe Sarayı'nda vefat etmiştir.	☐	☐
8	Atatürk, 21 Kasım 1938'de Anıtkabir'e defnedilmiştir.	☐	☐
9	Atatürk için Ankara'da bir anıt mezar yapılmasına karar verilmiş ve bir yarışma düzenlenmiştir.	☐	☐
10	Atatürk'ün naaşı 10 Kasım 1953'te Etnografya Müzesinden alınarak Anıtkabire defnedilmiştir.	☐	☐
11	Atatürk'ün vefatı, hem yurt içinde hem de yurt dışında büyük bir üzüntü yaratmıştır.	☐	☐
12	Atatürk'ün vefatı üzerine İsmet İnönü, Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci cumhurbaşkanı seçilmiştir.	☐	☐

II. DÜNYA SAVAŞI'NIN BAŞLAMASI VE YAYILMASI

Adolf Hitler
Almanya

Winston Churchill
İngiltere

İmparator Hirohito
Japonya

Benito Mussolini
İtalya

Joseph Stalin
SSCB

Charles de Gaulle
Fransa

Franklin Roosevelt
ABD

I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya ile İtilaf Devletleri arasında imzalanan Versay Antlaşması ile Almanya, egemenliği altındaki toprakları kaybetti. Askeri ve ekonomik yükümlülükler altına giren Almanya bu durumdan kurtulmak, sanayisini güçlendirmek için ham madde arayışına girdi. Bu doğrultuda benzer amaçları olan İtalya ve Japonya ile ittifak yaptı.

- » II. Dünya Savaşı, 1 Eylül 1939 tarihinde Almanya'nın Polonya'yı işgal etmesiyle başladı.
- » İngiltere ve Fransa 3 Eylül'de Almanya'ya savaş ilan etti.
- » Almanya; Danimarka, Norveç, Hollanda, Belçika ve Fransa'yı, İtalya; Arnavutluk'u işgal etti.
- » Japonya'nın Pearl Harbour deniz üssüne saldırması üzerine ABD'nin savaşa girmesi, savaşın seyrini değiştirdi. Müttefik devletlerin İtalya'ya saldırması üzerine İtalya, savaştan çekildi. Berlin'in müttefik devletler tarafından kuşatılmasından sonra Almanya da savaştan çekildi.

Kazanım: 5. Türkiye'de çok partili siyasi hayata geçişi hızlandıran gelişmeleri, demokrasinin gerekleri açısından analiz eder.

TÜRKİYE'DE ÇOK PARTİLİ SİYASİ HAYATA GEÇİŞ

- ▶ Atatürk, 9 Eylül 1923 tarihinde **Halk Fırkası**'nı kurmuş, ülkede demokrasinin yerleşmesi ve gelişmesi için çok partili hayata geçilmesi yönünde girişimlerde bulunmuştur.
- ▶ 1924 yılında ilk muhalefet partisi olan **Terekkiperver Cumhuriyet Fırkası**, 1930 yılında ikinci muhalefet partisi olan **Serbest Cumhuriyet Fırkası** kurularak çok partili hayata geçmek için iki defa girişimde bulunulmuştur. Ancak o dönemin şartlarında başarılı olunamamış, Atatürk Dönemi'nde bir daha çok partili hayata geçiş denemesi yapılmamıştır.
- ▶ II. Dünya Savaşı sonrasında dünyada demokrasi alanında gelişmeler hız kazanmış, demokrasiyi benimseyen devletler çoğalmaya başlamıştır. Bu dönemde Türkiye'de de demokratikleşme çalışmaları hız kazanmıştır.
 - **Millî Kalkınma Partisi**, 22 Eylül 1945 yılında Nuri Demirağ tarafından kurulmuştur.

UYARIYORUM

Millî Kalkınma Partisi, Atatürk'ten sonra kurulan ilk muhalefet partisidir.

- ▶ Ekonomik politikalar; CHP içinde görüş ayrılıkları yaşanmasına ve bazı milletvekillerinin ihracına ve partiden ayrılmalarına yol açmıştır. CHP'den ayrılan Celal Bayar, Adnan Menderes, M. Fuad Köprülü ve Refik Koraltan tarafından 7 Ocak 1946'da **Demokrat Parti** kurulmuştur.
- ▶ Demokrat Parti'nin kurulmasından sonra, 1946 yılında 10'dan fazla siyasi parti kurulmuştur.

Nuri Demirağ

M. Fuad Köprülü

Refik Koraltan

Celal Bayar

Adnan Menderes

